

МОНТЕСОРИ МЕТОДЪТ И ПРИОБЩАВАЩАТА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА

Балканска, Н. (2020). *Монтесори методът и приобщаващата образователна среда*. София: ИК „Феномен“, ISBN: 978- 954-549-144-3

Катерина Караджова

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

В момент, когато идеите на приобщаващото образование навлизат с бързи темпове в общообразователната среда, усилията на специалистите са насочени към търсене на адекватни средства и методи за въздействие върху различните категории деца – обект на приобщаването.

Авторът на рецензията монографичен труд доц. д-р Неда Балканска установява, че Монтесори методът съдържа компоненти, които обогатяват и разнообразяват приобщаващата образователна среда. Това прави визирания метод удобен и приложим при работа с деца, а разработката – актуална, значима и много навременна.

Трудът с подзаглавие „Научни положения, терапевтични техники и съвременни перспективи“ е разработен върху 232 страници и включва: уводна част, четири глави, заключение, приложение и списък на използваната литература.

В уводната част авторът обяснява интереса си към Монтесори проблематиката, а именно – наличието на сходни професионални схващания и позиции с похватите на Мария Монтесори и нейната философия. По този начин доц. Балканска мотивира темата на настоящия труд.

В първата глава се представя концепцията за приобщаването на всички деца, разглеждат се предпоставките за развитието им в академичен и социален аспект. Анализите, които се правят тук, са задълбочени, компетентни и професионални. Сериозно внимание е отделено на добрите практики и свърза-

ните с тях позитивни резултати при обучението на всички деца. Очертавайки основните трудности и предизвикателства, които стоят пред приобщаващото образование, доц. д-р Балканска представя основните фактори за училищното приобщаване. Това са учителите, учебните дейности, алтернативните стратегии, дейности, методи и форми на обучение. Лаконично, но точно и научно обосновано, е описан „методът Монтесори“, неговата философия и най-вече приликата му с философията на приобщаващото образование.

Втората и третата глава са посветени на метода Монтесори и ранното детство. Последователно и систематично авторът анализира различните етапи на Монтесори метода, като акцентира върху значението на детската активност и необходимостта тя да бъде стимулирана.

Безспорно най-значимата част в рецензираната монография е четвъртата глава. В нея чрез плоскостта на сравнението се показва процесът на формиране на практически или социални умения на децата, както и връзката между съхранената сетивност и сензорната интеграция. Сензорните упражнения, които предлага Мария Монтесори, са изключително популярни и днес. Идеята за стимулиране на сензорното развитие е в пълен унисон със съвременната теория за множествената интелигентност, според която основните сетивни органи са в основата на различните видове интелигентност. Доц. д-р Неда Балканска лансира идеята, че теорията за множествената интелигентност може да се използва за реорганизацията на процеса на традиционното обучение, като се включат индивидуалният подход, гъвкави форми на обучение и активното участие на всички деца от класа, независимо от техните способности и нарушения. Това, в крайна сметка, предполага пълна промяна на образователната среда. В контекста на казаното ще добавя, че авторът доразвива идеите на Мария Монтесори за сензорната стимулация, като ги свързва с потенциала на децата със сензорен дефицит. Изключително актуално и научно звучат представените идеи за обвързването на сензорната стимулация и сензорните упражнения с процесите на компенсация при децата със сензорен дефицит.

В хода на изложението доц. д-р Неда Балканска споделя случаи от своя практически опит и представя емпиричните данни от проведено изследване, в което предлага авторска методика за овладяване на конкретни морфологични категории при деца с езиков дефицит.

Авторът на рецензираната монография е подбрала много сполучливи сензорни упражнения и картинков материал, демонстриращи сензорното, социалното и академичното развитие на децата. Тези материали могат да се използват с успех при работа с деца със специални образователни потребности и при оптимизирането на приемащата образователна среда.

В заключение авторката обосновава значението на анализирания от нея модел и го свързва с практиката на приобщаващото образование, където специалистите са изправени пред сериозни трудности. Според доц. д-р Неда

Балканска Монтесори методът може да бъде едно съвременно решение за подобряване и обогатяване на приемащата образователна среда. Следва да се обърне внимание, че много от идеите на Монтесори системата и Монтесори обучението са насочени към развитието на моториката, интелекта, практическия живот, математиката и други. Това ги прави много приложими към новите условия на работа, които изискват промяна на нагласите, методите на обучение, гъвкавост при подбора на учебното съдържание и най-вече възможности за адаптиране към потребностите на децата.

Монографията е написана много интелигентно. Тя се отличава с висок научен стил и език. В същото време, е четивна, достъпна и разбираема за широката аудитория от общообразователни и ресурсни учители, логопеди, психолози, социални работници, родители, студенти и много други.

THE MONTESSORI METHOD AND THE INCLUSIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Balkanska, N. (2020). *The Montessori Method and the Inclusive Educational Environment*. Sofia: Fenomen, ISBN: 978- 954-549-144-3

✉ **Prof. Dr. Katerina Karadzhova**
Faculty of Educational Studies and the Arts
Sofia University
Sofia, Bulgaria
E-mail: kspk@abv.bg